

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0424U000133

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-05-2024

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН від 26.06.2024 № 920

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Санжаров Валерій Анатолійович

2. Valery Sanzharov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-05-2024

Спеціальність за освітою: Історія

Місце роботи здобувача: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 27.855.03

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Приватний вищий навчальний заклад "Університет сучасних знань"

Код за ЄДРПОУ: 31839933

Місцезнаходження: вул. Велика Васильківська, 57/3, Київ, 03150, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.09.01

Тема дисертації:

1. Становлення та розвиток канонічного права в Західній Європі у XII–XIV століттях
2. Formation and Development of Canon Law in Western Europe in the 12th–14th Centuries

Реферат:

1. У дисертації здійснено комплексний аналіз стану наукової розробки проблеми середньовічного канонічного права, основних напрямів сучасних досліджень і новітніх підходів до інтерпретації західноєвропейських юридичних пам'яток Середніх віків. Встановлено внесок «національних шкіл» з дослідження церковного права у вивчення канонічного права класичного середньовіччя. Зазначено вплив зовнішніх чинників на розробку історії канонічного права. З'ясовано основні категорії джерел, які забезпечили Граціану матеріали для «Декрету»: канони церковних соборів, папські декреталії, пенітенціали, патристичні тексти, римське право, капітулярії Каролінгів, а також частина підроблених юридичних текстів, теологічні та неканонічні джерела попередніх одинадцяти століть. Проаналізовано виправданість, характер і подробиці цитування біблійних текстів та псевдоапостольської літератури у формі так званих «канонів апостолів». Зазначено, що тексти раннього церковного права увійшли до сучасної кодифікації права католицької церкви лише завдяки «Декрету» Граціана. Проаналізовано наявні дані та історіографічну

традицію щодо особистості Граціана: його імені, походження, місця народження, освіти, приналежності до чорного чи білого духовенства, наукової кваліфікації, місця роботи та написання його творів, дати створення, джерел запозичень і етапів композиції тексту «Декрету», дати й місця смерті каноніста. З'ясовано безпосередні джерела праці Граціана – дограціанівські канонічні збірники, а саме: «Панормія» та «Колекція трипартита» Іво Шартрського, «Колекція канонів» єпископа Ансельма Луккського (1036–1086), «Полікарп» (бл. 1111–1113) кардинала-диякона Григорія з титулом св. Хризогона, «Збірка в трьох книгах» (1113–1120), «Книга про милосердя і справедливість» Алгера з Льежа, «Етимології» Исидора Севільського, «Сентенції магістра А.», ймовірно, Елмера Кентерберійського. Проаналізовано структуру та зміст «Декрету», дослідницький метод Граціана, подальший розвиток канонічного права як університетської дисципліни в рамках декретистики та декреталістики, постграціанські декретальні «колекції», які увійшли до «Корпусу канонічного права». Констатовано, що основними етапами формування «Корпусу канонічного права» є: 1) написання Граціаном «Гармонії суперечливих канонів» або «Декрету» (бл. 1240 р.); 2) оприлюднення в 1234 р. «Декреталій» або «Liber extra» папи Григорія IX (1227–1241), автором «колекції» був домініканець Раймондо да Пеньяфорт; 3) законотворча діяльність трьох римських понтифіків кінця XIII–початку XIV століть: «Книга шоста» або «Liber sextus decretalium» папи Боніфация VIII (1294–1303), «Клементіни» або «Конституції» папи Клементя V (1305–1314) та збірники «Extravagantes» і «Extravagantes Communes» папи Йоана XXII (1316–1334).

2. The dissertation analyzes the state of scientific development of the problem of medieval canon law, the main directions of modern research and the latest approaches to the interpretation of legal monuments. The contribution of 'national schools' to the study of church law in the study of canon law of the classical Middle Ages is established. The impact of external factors on the development of the history of canon law is noted. The main categories of sources that provided Gratian with materials for the "Decretum" are identified: canons of church councils, papal decretals, penitentials, patristic texts, Roman law, Carolingian capitularies, as well as part of forged legal texts, theological and non-canonical sources of the previous eleven centuries. The justification, nature and details of citing biblical texts and pseudo-apostolic literature in the form of the so-called 'canons of the apostles' are analyzed. It is noted that the texts of early church law entered the modern codification of the law of the Catholic Church only thanks to Gratian's "Decretum". The available data and historiographical tradition regarding the personality of Gratian are analyzed: his name, origin, place of birth, education, membership of the black or white clergy, scientific qualifications, place of work and writing of his works, date of creation, sources of borrowings and stages of composition of the text of the "Decretum", dates and places of death of the canonist.. The direct sources of Gratian's work have been clarified – pre-Gratian canonical collections, namely: "Panormia" and "Collectio Tripartita" by Ivo of Chartres, "Collection of Canons" by bishop Anselm of Lucca (1036–1086), "Polycarp" (ca. 1111–1113) by the cardinal-deacon Gregory with the title of St. Chrysogonus, "Collection in Three Books" (1113–1120), "Liber de misericordia et Justitia" by Alger of Liège, "Etymologies" by Isidore of Seville, "Sentences of Magister A.", probably by Elmer of Canterbury. The structure and content of the "Decretum", Gratian's research method, further development of canon law as a university discipline within the framework of decretistics and decretalistics, post-Gratian decretal 'collections' that were included in the "Corpus of Canon Law" are analyzed. It has been established that the main stages of the formation of the "Corpus of Canon Law" are: 1) the writing by Gratian of the "Concordia discordantium canonum" or "Decretum" (c. 1240); 2) publication in 1234 of the "Decretales" or "Liber extra" of Pope Gregory IX (1227–1241), the author of the 'collection' was the dominican Raimondo da Peñafort; 3) law-making activity of three Roman pontiffs of the late 13th–early 14th centuries: "Liber sextus decretalium" of Pope Boniface VIII (1294–1303), "Clementinae" or "Constitutions" of Pope Clement V (1305–1314) and "Extravagantes" and "Extravagantes Communes" of Pope John XXII (1316–1334).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Санжаров В. А. Витоки і джерела канонічного права в Західній Європі до Декрету Граціана. Правова позиція. 2022. № 1 (34). С. 5–9.
- Санжаров В. А. Оформлення системи церковного права в Західній Європі у XII столітті. Декрет Граціана. Прикарпатський юридичний вісник. 2021. Вип. 6 (41). С. 18–21.
- Санжаров В. А. Граціан і його твір «Згода розбіжних канонів»: юридичний Ренесанс в Західній Європі у XII столітті і канонічне право. Держава та регіони. Серія: право. 2018. № 4 (62). С. 133–137.
- Санжаров В. А. Декретальне право в Західній Європі у XII–XIII століттях. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 6. С. 421–423.
- Sanzharov V. A. Historiografia niemiecka XIX–XX wieku według średniowiecznego prawa kanonicznego. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). Lublin, 2023. № 3(55). S. 181–185.
- Санжаров В. А. Перший Ліонський Собор (26 червня – 17 липня 1245 року): внесок в розвиток церковної юрисдикції і судочинства. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). Lublin, 2022. № 7 (51). S. 244–249.
- Санжаров В. А. Організаційна складова вищої ланки церковного правосуддя в Середні віки та ранньомодерну добу. V Всеукраїнські науково-правові читання пам'яті доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України, член-кореспондента Національної академії правових наук України Ніни Романівни Нижник : збірник матеріалів, м. Ірпінь, 28 жовтня 2021 року. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2022. С. 125–130.
- Санжаров В. А., Бинюк Н. М. Десятина в середньовічному канонічному праві. Історія торгівлі, податків та мита : матеріали XVI Міжнародної наукової конференції, м. Дніпро, 27–28 жовтня 2022 року. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2022. С. 48–49.
- Санжаров В. А., Бинюк Н. М. Середньовічне кримінальне правосуддя згідно англосаксонському законодавству. VI Всеукраїнські науково-правові читання пам'яті доктора юридичних наук, професора, заслуженого юриста України, член-кореспондента Національної академії правових наук України Ніни Романівни Нижник : збірник матеріалів, м. Ірпінь, 27 жовтня 2022 року. Ірпінь, 2023. С. 96–99.
- Санжаров В. А., Санжарова Г. Ф. Фіскальна політика Авіньйонських пап: історичні паралелі. Міжнародне право XXI століття: сучасність та майбутнє : зб. тез доп. Міжн. наук.-практ. конф., м. Ірпінь, 25 травня 2022 року. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. С. 219–223.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шевченко Анатолій Євгенійович
2. Anatoliy Shevchenko

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний податковий університет

Код за ЄДРПОУ: 44550814

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 31, Ірпінь, 08201, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство фінансів України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобровник Світлана Василівна

2. Svitlana Bobrovnyk

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070994

Місцезнаходження: , Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ярмиш Олександр Назарович

2. Olexandr Yarmish

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний науково-дослідний інститут Міністерства внутрішніх справ України

Код за ЄДРПОУ: 34045600

Місцезнаходження: пров. Євгена Гуцала, буд. 4-а, Київ, 02121, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Топчій Василь Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Топчій Василь Васильович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Грицюк Ігор Васильович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна